

Pénteken,

december 24-én.

51-dik szám.

Foglalat. Erdély és Magyarország: (kir. kormányzati kinevezések; országgyűlési közlemények; kir. leirat a' hódolati törvényezik tárgyában; viz-befüladókat megmentő jutalmaztatása; kolozsvári repaczkor-gyar és muzsikai conservatorium közgyűlése; krásznai közgyűlés; Magyarhoni dílgok; Sáltnár ilégvi közgyűlés vége; Temes megyei közgyűlés.) Franciaország: (Bugeaud a' kamarák ülésében részt kíván venni; Tunis és Tripolishoz küldendő sorhajók iránti hírek.) Németország: (bannoverai gyűlés megnyitak.) Poroszország: (a' kölni érsek Köln-be vissza boesátak.) Görögország. Törökország: (a' drúzok és maroniták közti polgár háboru megszűnt.) Újabb tudósítások.

Erdély és Magyarország.

(Kinevezések.) Az erdélyi n. mlsu k. kormány idei december 23kán jegyzőkönyvi hivatali segédtsit néhai papolezi Olosz Beniam halálával ürességbe jött hivatalra a' levélkiadó hivatal mellé k. kormányi irnok Gebbel Fridriket; — a' hazai főszámvevő hivatalnál pedig az Incze Dániel, Forrai Ferencz és Winkler Ferencz előléptökökkel ürességbe jött diurnistai állomásokra Mihályfi Antal, Janeck Lajos és Koncz Sándor k. kormányi irnokokat, végre a' honi főbiztosságnál Péterffi Antal halálával megürült fizetési irnoki hivatalra a' sorozati előléptetések után Czinege Istvánt, és ennek előléptével ürességbe jött diurnistai állomásra Tompa Imre k. kormányi gyakornokot kinevezni méltóztatott. —

(Országgyűlési közlemények.) A' december 21kei országos ülésben felvételtek a' kir. főkormány a' választások melletti feliratokra tett észrevételei. A' kir. főkormány az elvekre nézve, miszerint a' külön helyekre tett választásokból essék a' kinevezés s az még ezen országgyűlésre leküldessék, megegyezett a' feliratban, csupán némi stylaris módosításokat javasolt, melyek elfogadtatván, a' már megjavított és elfogadott feliratok megállítottak, s a' másnapi ülésre letisztaltatni rendeltettek. — Ezután ns Zaránd megye követe megújítá küldöi nevében már egyszer felhozott két indítványát, t. i. hogy 1-ör a' magyar nyelv diplomatai polczra emeltessék; 2or, a' perek országgyűlés alatt is folyjanak, kivéven az országgyűlési tagok elleniekét, s ez még ezen gyűlés alatt folyamatba hozassék. Az indítvány mind két ágát, de főként a' magyar nyelv irántit többen pártolák, mindazáltal az elnök azon biztosítására, hogy midőn a' 3ik kir. előadás nyomán ő Felségének a' magyar nyelv tárgyában tett leirata szönyegre kerülend, az indítvány felhozatalára adand sort, s maga részéről is igére, hogy mit csak a' törvény enged, mindent megteend az ügy érdekében, az indítványnak mindkét ága feletti tanácskozás ezuttal elhalasztatott. — Továbbá egyik háromszéki követ indítványba hozá, hogy mivel tapasztalás szerint a' sérelmek öszveszerkesztése sok időt vesz el, s a' miatt a' munkálatok felhozatala többnyire az országgyűlés végére marad, midőn a' tárgyak öszvehalmosulása s az idő sürgetősége miatt nem tárgyalathatnak, és ha minden követ külön hozza fel az utasítványánál fogva szönyegre hozandó sérelmeket, s a' RR. külön tanácskozzák mindenik felett, igen sok idővesztésbe kerülne, jónak vélté előlegesen biztosságot nevezni ki, mellyhez a' követek és más egyesek is beadván az utasítványok, vagy lekiesméretök sugta sérelmeket, s azon biztosság rendbeszedvén a' beadattakat, terjeszse a' gyűlés elibe. Javaslta egyszerű mind hogy időnyerésért az ország son választott bíráló választmány bizassék meg ezen munkálatra is. Melly indítvány egy hangulag elfogadtatott, olly hozzáadással, hogy azon biztosság az öszveszerkesztett sérelmeket részenként is terjeszse az országgyűlés elibe, honnan köziratra adatván minden tag a' tárggyal előre megismerkedhessék; s így az előleges tanácskozásokon átmenve vétesék országos vitatás alá, fennmarad azonban minden országgyűlési tagnak joga, ha valamelly sérelmet annyira fontosnak lát, vagy úgy van utasítva, külön indítvány mellett is az országgyűlésen felhozni, s pártolására a' RRket felhívni, kik ha szintén előleges tárgyalást érdemlőnek fogják találni, előleg tárgyalandják, ellenesetben a' bizottmány elibe fogják utasítani. — Ezen határozat nyomán Felső Fehér egyik követe sérelemképp előadá, hogy némelly meggyéjéhez tartozó helységek ns Szébenzék törvényhatósága alatt vannak tetteg, mellyeknek visszacsatolását küldöi már öt országgyűlésen sürgették, de éppen a' választmányokra bizás miatt czélt mindedig nem érhettek, kérte azért küldöi ezen sérelmét most előleg orvosoltatni. A' RR. a' sérelmet a' kinevezett bizottmány elibe utasíták. Végre

Udvarhelyszék követei küldöik azon sérelmét terjeszték elő, miszerint székükben egy olly orvos van, kiben tudatlansága miatt annyira nincs a' székek bizodalma, hogy a' betegek hozzá sem folyamodnak, inkább akarván természetes halállal halni meg, mint gyógymódjától. Elmozdításá iránt három versen megkérték küldöik a' kir. főkormányt, de előbb azzal utasítottak el, hogy nem bizonyították bé orvosi utasítványa ellen elkövetett hibáit; azután midőn ezt tették, azzal, hogy a' szék egy orvost megitélni sem tud, s végre midőn küldöttség után is igyekeztek kérésükben czélt érni, ezen egyszerű elutasító választ nyerték, hogy kérésöknek elég nem tétethetik. Kértek azért, hogy ezen valóban élet kérdést, melly 80 ezer lélekből álló székök életét s egészségét veszélyezteti, a' RR. előleg tárgyalván, széköket a' bizodalom vesztett orvostól szabadítsák meg, s új csödületet hirdettetni eszközöljenek. A' RR. ezen sérelmet előlegesnek látván, a' bizottmánynak ajánlották, hogy minden a' tárgyat illető adatokat öszveszedvén mindek előtt, tegyen felvilágosítást.

A' KK. és RRket 1838-kán martius 19-ről a' hódolati törvény cikk tárgyában tett felterjesztésekre ő cs. k. felségétől érkezett, e. e. aug. 29-ről költ, már közelebbi lapunkban említett k. k. leirat.

4021. 1841.

Ferdinandus primus ect. ect.
Illustris, Reverendi, Spectabiles, Magnifici, Generosi, Honorabiles, Egregii, Nobiles, et Agiles, Prudentes item ac Circumspecti, Fideles nostri sincere Nobis, et respective dilecti! Quem fideles Status et Ordines in proxime celebratis generalibus comitiis, super deposito omni cum alacritate, et devotione fidelitatis homagio, nuncupatoque in animam nostram per serenissimum Principem Regium Ferdinandum de Este, patrelem nostrum dilectissimum, qua delegatum ad eadem comitia Commissarium nostrum Regium Plenipotentiarium juramenti sacramento, ac confirmato per Nos Sacro Diplomate Divi Leopoldi I. Statibus et Ordinibus Transsilvaniae anno 1691 elargito, communibus votis, et suffragiis, in perenne solennis hujus actus monumentum condiderunt, obtentaque superinde altissima ratificatione nostra, ope representationis sub 19-a martii 1838 exaratae, pro authenticatione nostra Regia submiserunt articulum, voce „sponte“ quae instrumento homagiali seriei dicti articuli inserto, post voces „ejusque successores Hungariae Reges“ per Status et Ordines suppletorie adjecta est; — siquidem homagiale instrumentum, ita prout illud Nobis substratum fuit, absque omni prorsus mutatione, legum tabulis inferri debebat, per Nos exmissa, de reliquo in forma per Vos Status et Ordines proposita, accedente altissima subscriptione nostra, solito modo authenticatum, Gubernio nostro Regio sub hodierno eo cum mandato transmisimus, ut praefatum articulum typis imprimi curet, et tot exemplaria illius pro altissima subscriptione nostra substernat, quot pro solita distributione requirentur. Quantum ad caetera, ac speciatim desiderium illud, ut mentio de benigno rescripto nostro Regio assecutorio, sub aditu regiminis nostri ad Gubernium Regium demisso, in benigne confirmato per Nos praeattacto articulo facta, pro futuro in similibus casibus penitus exmittatur, significandum duximus, mentionem attacti benigni rescripti Regii in subversantis articuli praefatione, quae sinceram, anteaetisque conformem rei gestae seriem in se continere debet, indigitante id articulo 1-mo anni 1791 et 1792 viginti in expediendis similibus articulis observantiae conformiter injectam esse, — idque quod mutatio regiminis salva caeteroquin articuli 2-di anni 1791 dispositione, benigno rescripto Regio quod simul significationem altissimae de Juribus, et privi-

legiis illibate conservandis mentis continet, fieri soleat, ad praevertendam non vero facessendam sollicitudinem suapte natura spectare. Quoad reliquum repraesentationis illius contextum ad rescriptum nostrum Regium de 19-na januarii 1838 editum, cuius tenoribus expressus intentionum nostrarum candor omnem ambiguitatem excludit, benigne provocamus. — Quibus in reliquo gratia nostra Caesareo Regia ac Principali benigne propensi manemus. Datum Graetii die 29-a mensis augusti, anno Domini 1841 Regnorum vero nostrorum septimo.

Ferdinandus.

Alexius Noptsa.

Ad mandatum Sacrae Caesareo Regiae
et Apostolicae Majestatis proprium
B. Lazarus Apor.

(Vizbefuladókat megmentő Szabó István megjutalmazása.) Méltóztatott a' királyi főkörmány kéréslegény Szabó Istvánnak, ki a' Kolozsvárt tavalyi július 31-kén történt hirtelen vízáradás alkalmával külvárosi lakos Krisán Partym két gyermekét, Poléreczki József nőjét és két gyermekét, Balázs János nőjét, Balázs Jánosné három gyermekét, új paraszt Tanti Mokor egy gyermekét, Dali Györgynét, szolga Tóth András egy gyermekét, és egy vén zsidót, kinek neve nem tudatik, összesen tehát 13 személyt a' vízbe fulás veszedelmétől tulajdon élete veszélyeztetésével megmentett, minden megmentett személyért 25 fr., összesen tehát 325 az az, háromszáz huszanöt frtkot ezüst pénzben a' kolozsvári harminczadi hivatal útján kifizettetni rendelni.

A' kolozsvári répaczukorgyár t. cz. részvényesei meghivatnak a' jövő évi januarius 9-kén délután 4 órakor kolozsmegyei mérnök t. Schilling János úr Kolozsvárt b. közép utcza házában tartandó azon közgyűlésre, mellynek tárgyait a' t. cz. részvényeseknek a' mostani gyár igazgató december 13-ról irt levelében tudokra adta.

Vasárnap az az e' folyó hó 26-kán a' kolozsvári muzsikai conservatorium szabály szerinti második köz és tisztújítási gyűlést fog tartani, délelőtt fél 11 órakor.

(Krasznai megyegyűlés.) Folyó hó 16-kán kezdett közgyűlésünkben a' főispáni helyettes felolvastatá az ujabban 11569 sz. a. érkezett főkörmányszéki rendeletet 's záratéket, mellyben ugyan az minden kétség eloszlatása tekintetéből másolatban megküldi a' kir. meghívó levelet is, 's a' megyét követek választására inti. Az elnök a' követ küldés kérdését tűzte ki tanácskozás tárgyául, ajánlva a' rendeknek, teljesítenék a' főkörmányszék rendeletét. A' rendek felhozván, hogy a' Leopoldi kötlevel 4 pontja szerint még egyeseknek is joga lenne fontos esetekben ő felségéhez folyamodni, mult közgyűlésünkben e' jogukat vették gyakorlatba. Erre pedig ő felségetől még semmi választ nem nyertek, azért következtetlenséget látnának abban elkövetve, ha mult gyűlési végzésöktől elállanának. Miről a' főkörmányszéket értesíteni rendelik. Továbbá a' fennérdeklött kir. válasz kieszközölése végett, határozatott: kéressék meg egy magy. nyelven irandó levélben hathatós közbenjárásra nádor ő hge, mint a' kit elválás előtti törvényeink értelmében az ország 's fejedelem közti közbenjárás törvényszerűleg illet. E' kérelemnek küldöttség általi megvitele is indítványoztatott, de ez a' többség pártolását nem nyerte meg. Dec. 17-kén miután a' jegyzőkönyv és a' nádor ő kir. felségéhez, valamint a' nmlgu kir. főkörmányszékhez határozott felírások megállítattak, olvastatott a' a' kir. főkörmányszéknek dec. 16-kán költ 's ezen megye rendéhez intézett rendelete, mellyben foglaltatott ő felségének a' kir. főkörmányszék feliratára kiadott azon legfelsőbb határozata, miszerint a' kir. főkörmányszéknek megyénk követ küldését sürgető, 's ez évi ősz hó 12-ről költ rendelete helybehagyatik 's haladék nélkül végrehajtani parancsoltatik. Mellyből a' RR. fájdalommal értvén, miként kétes állásukból eredett bizonytalanság elhárítása végett közelebből ő felségéhez intézett alázatos folyamodásuk mellőzésevel a' kir. főkörmányszék feliratára ügyök csak egyoldalulag láttatott el, 's aggodalmaikra nézve ezuttal is megnyugtatta nincsenek; miután a' felolvasott kir. rendelet által kényszerülve látták magokat, másfelől ő felsége iránti hódoló tiszteletük bízonyítására 's 500 évek alatt velök egy kormányzás alatt volt Erdély hazánk jova előmozdítása iránti készségük megmutatására, a' követ küldést elhatározták, ezen lépéseket magok igazolása tekintetéből, 's az ohajtva várt k. királyi válasz minél előbbi kieszközölése ujabbi kérésével nádor ő kir. felségének mai napról külön

felírásban, valamint más részről a' nmlgu kir. főkörmányszéknek szintén feljelenteni végezték. A' követ választási közgyűlés határnapjául folyó hó 28-a tűzetett ki, hogy addig a' követi utasítás kidolgozására még a' mult gyűlésre kirendelve volt biztosság a' maga munkálatát bévégezhesse. Ezután a' követi utasítás főbb elvei állítottak meg, 's abban kifejeztetni határozatott a). E' megye rendei eddigi lépéseikhez, 's az 1837-ki hódolati hit letételkor kifejezett fennhagyásukhoz hivat kívánván maradni, követeik által óvást tétetni kívánnak országgyűléseni megjelenésekkor az iránt, hogy ezen megjelenéssel a' részeknek az 1836-ki 21-dik törvény cikk rendelete következtében Magyarországhoz visszakapcsolatásának akadályoztatására lenni nem kívánnak. b) A' visszakapcsolás elleni tanácskozásokban követeink részt ne vegyenek, sőt azok ellen nyilván óvást tegyenek. c) Ha Erdélynek Magyarországgal egyesülése fog országos tanácskozás alá kerülni, ezt pártolják ugyan a' követek, de nyilván fejezzék ki azt, hogy megyénk csak úgy, mint magyarországi, és nem mint erdélyi megye kívánja visszakapcsolatását. d) A' részeknek Magyarországhoz visszakapcsolatása tárgyában Erdély részéről már két ízben minden hivatalos tudásunkon kívül munkálódott biztosságnak munkálatát a' kir. főkörmányszék útján kéri magokkal közöltetni. e) Mind azon tanácskozásokban, mellyek Erdélyjőva előmozdítása iránt elő fognak kerülni, követeink is részt vevén, azokat elősegíteni igyekezzenek, indítványozólag pedig semmi tárgyban föl ne lépjenek, mint egyedül a' kormánynak házi és nemesi pénztárunk mikénti kezelése és állása iránti számoltatásában. Melly elvek szerint készitendő utasítás hogy a' követ választás előtt vétessék fel, szintén végeztetett. Ezután a' választandó követek személyes tulajdonira nézve határozatott, hogy azok e' megyebeli köztudás szerint való, és nem a' törvény kijátszására czélzó szinlett úton szerzett birtokuk legyenek, kiknek köteleességekben álland, ha megyei tisztviselők lennének, követi pályára fellépve, hivatalokból azonnal kilépni, 's 6 évig általában semmi választáson kívüli kormánytól nyrendő hivatalt fel nem vállalni, valamint a' némelly szomszéd megyék követ választása alkalmával történt, 's sajnosan értett zavarok kiküldése iránt elővigyázattal kívánván lenni, határozatképp kifejezték ezen megye rendi, mi szerint azon nem remélt esetben, ha illy kihágások történhetnének, mind azok ellen, kik illy törvénytelen 's közbotrányt okozó módon akar magoknak, akár másoknak választását eszközölni 's előmozdítani merészlenének, illőképpen leendő megfenyítésökre törvényes joguknál fogva komolyan fel fognak lépni. — Másnap, 18-kán, a' gyűlés ezuttal bévégezteték. — — y.

Magyarhoni dolgokról. Lapjainkból már megismertek olvasóink Pest-megye azon határozatával, mellyben a' bűnvádi eljárás rendeztetik. E' tárgy, mint ismét lapjaink is érinték, olly kérdésekkel hozatott kapcsolatba, mellyek miatt a' kormány közbeszólását is rögtönözék, és ez a' nemzet figyelmét ébreszté föl, 's mindenki szemeit függeszti a' kifejlésre. Nem lesz ez okért érdektelen olvasóinknak is közelebből megismernedni a' pesti határozat részleteivel és az újítási rémalakról lefejtetni a' leplet, hogy azt természetes meztelenségében láthassuk, és vele, mint korunkban divatos antik-portékával, megismernednünk. Nyári Pál főjegyző indítványa a' bűnvádi eljárás körül következő elveket foglal magában: a) A' fenytő igazság kiszolgáltatás különítessék el mind a' political igazgatástól mind a' polgári törvényszolgáltatástól. b) Állítassék fel egy középponti fenytő törvényszék. Csupa rendőri vagy hasonnemű kisebb vétségekre nézve a' községek törvény szerint választandó előjárói gyakorolják a' fenytő hatóságot, vagy ha a' községek értelmi állapota ezt nem engedné, osztassék fel a' megye kerületekre, minek alapját a' népesség teend: ezekben állítassanak kerületi törvényszékek. Az eljárásra nézve általános javallja a' nyilvánosságot mindenütt 's mindennemű fenytő perekben. Továbbá, a' nemtelenek bűnpöreire nézve megkívánja a' nyilvánosság mellett a' szabad, szó-, vagy írásbeli védelmet is. A' törvényszék egybeülését a' szükség határozná el. Az elnök ugyan is 24 óra alatt a' törvényszék tagjait egybehíja, a' törvényszéki vizsgálat megtétetik, ezután a' tiszti ügyvéd a' vádat eléadja, a' vádlott szabadon választott vagy pártfogó ügyvéd által magát védelmezi szóval vagy írásban, a' mint a' pör rövid útú vagy formaszerinti. Bévégeztetvén a' vád és védelem, a' bírók a' mellékteremben titkosan ítéletet mondanak. Ezen eljárás a' nemtelenekre értetik. A' bűnvizsgálatra nézve: a' községek előjárói vagy a' biztos jelentést tesznek a' bűnről a' szolgabírónak, ki tús-

téni vizsgálatára megjelene, s a bűn nagyságához képest vagy beküldi tüstént a bűnöst vizsgálati irományokkal a középponti törvényszéknek, vagy az esetet följelenti a középponti vagy kerületi törvényszéknek; ezeknek hatásköréhez tartozik aztán elrendelni: a bűnöst szabadon vagy elfogva idéztessék-e be?

Méltó tárgy bizonyára, hogy a Magyarhon középponti intellegentiája, annyi politikai notabilitás mérkőzzék e kérdés megvitatásán. És ime mennyire a magyar hírlapokból a pestmegyei gyűlésen folyt vitákat megérthettük, a felhozott indítvány ellen elvileg szó sem emelkedett, az általánosan üdvösnek ismertetett. Ez a javallat czélszerűségének csálhatatlan criteriuma. És mégis sokan találkoznak, kik az indítvány ellen egész erővel csatára keltek. Lássuk közelebbről okaikat. *Ezen életbevágó újítás haladja a megyei hatóság körét; lényeges reformokat megyeileg idézni elő már nem szükség, mert a törvényhozás nem szunnyad többé, de a folytonos haladásról tettleg biztosít; a kérdés országgyűlési tárgyalásának bizonyossága és közelsége.* Megemlítetett végre hogy ezen indítvány elfogadásában irány és törekvés mutatkozik a municipalis hatalom szélesítésére, mi már azért is veszélyes, mert nem lehet azontul meghatározni: meddig terjed a megyei hatóság? Mi az, mit hatósága körébe nem vonhat? — Mi a főkérdést abban látjuk sarkalni: nem haladja-e e javítás létrehozatala a megyei hatóság körét? E tekintetben különösen ezen elveket látjuk az indítványban felhozni: Törvényszékek rendezése, nyilvánosság, ügyvéd-választás, szóbeli eljárás.

A törvényszékek rendezését illetőleg a javaslat csak annyiban tesz változást, mennyiben a Pesten eddig is fennálló törvényszéket középpontinak kereszteli, e mellett kerületieként ajánl fölállítatni. Magyarországon minden falucskában fennállott eddigis a falusi előjárásnak azon hatósága, hogy rendőri vagy ehhez hasonló kihágásokat minők: kisebb tolvajságok, szilaj kártételek, tilalomrontások s a t. bűntetett, nagyobb vétségek esetében pedig a tettest a megyei hatóságnak átadta. Ha a pestmegyei végzést e tekintetben az eddig eléadott gyakorlattal egybevetjük, most sem tett egyebet mint e gyakorlatot rendezte, a polgárok nagyobb biztosítására. Távozik továbbá az indítvány az eddigi gyakorlattól annyiban, hogy a törvényszékeket állandósította, azoknak tartási idejét szabályozta. De mindenki tudja miképp Magyarhonban, a törvényszék tartása határidejét, az ítélő törvényszékek számát, bírói miségét és mennyiségét, a gyülekezeti helyét megszabni mindig a megyék gyakorlati jogaihoz tartozott, és ezekben koronként annyi változásokat tett is, hogy ezen joga soha senkitől kétségbe sem hozaték.

A nyilvánosság iránt némelly magyarhoni megyékre nézve, minő a Pesti Hírlapban felhozattakon kívül még Szatmár is, a javallat inkább szorító, mert eddigelé a bírók, a mellett hogy magokat a porfeleket kihallgatták, még azoknak jelenlétében hozták is az ítéletet, mi gyöngébbeket, talán erkölcsi kényszerítésbe hozhatá. De alig lehetne végzés törvényeink szellemével, világos szávaival megegyezőbb, a kor kívánatinak inkább megfelelő, mint ez. Innen van, hogy több megyék már évek előtt a bírói esküből a titoktartást kitörölték; innen hogy törvényszékeikbe a nyilvánosságot behozták a nélkül hogy csak valakinek is eszébe jutott állítani, miként ez a megyei hatóság körét túlhaladja.

Ügyvéd-választást az 1836ki törvényzikk enged meg, e tekintetben tehát a megyei végzés csak a holt törvénynek ad életet, miben kötelességét teljesíti.

Végre a szóbeli eljárás sem lényeges változtatás s olly valami, mi szokatlan vagy példátlan volna, eddigi gyakorlatban is jöttek elé a törvényszékeken a sommás ítéletek, hol eléterjesztetvén a bűntett, minden ügyvédi feleselés nélkül ítélet hozatott. Ekkor természetesen a bírák terhelték vagy védelmezék a vizsgálati irományokból a bűnöst. E sommás ítéletek folyamodások következtében a f. m. udv. cancellariára fölterjesztettek a nélkül hogy az eljárás módját valaha akadályozta volna. És ezen sommás ítéletek valóak még is, miben a személy bátorság legkevésbébe való biztosítva leginkább a védelem s nyilvánosság hiánya miatt. Tudunk példát magy. megyében hol a vádolt két évi börtön után nyeré felmentő ítéletet egy guba lopásért, hol az atya szenvedé fia tetteire mondott ítéletet, hol egy ártatlan székazda legényei tetteért félévre 60 páczára ítéltetett. Lehetséges-e ezek szabadon védelem s nyilvánosság mellett, ha az nem csupán a bírók hanyagságára bizatik?

Mi azt hisszük: ha a pestmegyei végzést eként utolsó elemeire feloldozzuk semmit ezekben találni nem fogunk, miben eddig is a megyei hatóság részenként ne intézkedett volna. E miatt, hogy a pestmegyei végzés alkalmával a megyei hatóság terjedésének kérdése kapcsolathoz hozott a tárggyal annak tulajdonítjuk, hogy Pestmegye a mit eddig más hatóságok részenként intéztek el, egy csomóba foglalva egyszerre rendezte s ez által mint „nagyszerű újítás“ tünt fel sokak szeméi előtt. —

(Szatmár megyei közgyűlés. (Vége.)

Illy szomorú események közt számosan egybegyűlének a megyei rendek közül a másod alispányhoz tanácskozni, mit legyenek teendők illy körülmények közt. Eredménye az lön hogy egy felszólítást intéztek az első alispányhoz mindnyájok alírásával, mellyben festik röviden a történeteket, a tanácskozások, vélemény szabad kimondása megszüntét, különösen, hogy az ingerültség perczenként növekedésben van, s a kimenetelt emberi elme kiszámítani már nem képes. Felszólíták tehát vetné közbe magát Uray Bálintnál, bocsássa szét bősziült csoportját, vagy ha ez nem sikerülne a dolgok mostani helyzetében oszlassa el az ingerültség lecsillapultáig — a közgyűlést. Meg kell itt jegyeznem, miképp már első nap estején e közbenjárásra felszólítatott az első alispán kinél Uray Bálint épp jelen volt. Alkudozásba is bocsájtkozott ez utolsó és feltételül kíváná, hogy Kovács Lajos öt nyilván a közgyűlésben kövesse meg az előbbi napon mondottakért. Péntek napon ismét telve volt a terem a dülő csoporttal, az első alispán a bényújtott irományt fölolvastatá. Ki Szatmár megye rendeit ismeri, elég e névsor ítéletet mondani a tények felől. Következése semmi sem lön. Az aláírottak nyilatkozatukhoz hiven, a gyűlésben meg sem jelentek, de szétoszlottak jobb jövőre reményében. E napi gyűlésben a törvényszéki bírák választása iránt hozott megyei végzés semmisíteték meg. Továbbá Uray Bálint élesen panaszla fel miképp a fennértett fősz. bíró nemes társát szent szabadságában sérteni és elfogatni akarta, — „cassatio“ kiáltottak fejére a főbírónak, az indítványozó „fiscalis actio“ kívánt, végre nehéz tusa után csak azért halaszták el a főszolgabíró ellen az „actio“ mivel az első alispán már vizsgálatot rendelt, míg ezen vizsgálat beadatik. A főszolgabíró barátinak elemutatá a kemény alispáni parancsot a vérengzők elfogatására, nála az orvosi vizsgálat a sebesített felől.

Ki Szatmár beltörténeteivel ismeretes, csudálkozni nem fog, hogy nehéz küzdelem ott könnyen táplálékra talál, s vigasztalást lelend ama körülményben, hogy e hallatlan merény „egy ember“ mive, kinek életpályáját megyei köztudomásra a főkormányzók előtt megfordult irományok után, polgári vér bélyegzi. Eszközei két helység felingerelt nemesei valának. Jobb jövőre záloga kormányunk igazság szeretete, és e megye jóra törekvő belereje.

(Temes megyei közgyűlés.) Temesvárat, dec. 10kén. Temes megye rendei Várkonyi Ádám első alispán elnökségével folyó hó 6-kán kezdték meg rendszeres közgyűléseket. A tanácskozási szönyegre került tárgyak közül következők érdemlik a megemlést. 1-ször. Az ő felsége nevét viselő huszár ezerezi katonaság által, nasszaui Möricz herczeg fő, és b. Somborn alhadnagy vezérlete alatt, Szinetszeg helységében lakozó nemes Árvay család több tagjain, ország uton elkövetett vérengző, s Árvay Mihálynak halálával bévégzett kicsapongás. Megyénkben több ízben elkövetett katonai kihágások között példa nélküli ezen vérengzésnek vizsgálatára katonai tisztek hozzá járulásával vegyes választmány való kiküldve, minek jegyző könyve, s az iratokhoz mellékelt orvosi látleletek felolvastatván, a megyei rendek a közhirben forgó tettnek borzasztóságáról hivatalosan is meggyőződtek, s ezen meggyőződésük folytán, ő felségéhez a tettnek orvoslása, s adandó elégtétel végett olly hozzá adás mellett, mi szerint az elégtételnek ismétli megtagadása esetében törvényeink értelme szerint azt önmagok eszközöndik, felírást határoztak. A katonai kihágások iránt javasolt törvénynek jövő országgyűléseni szentesítését, előleges utasítás gyanánt olly hozzá adással jegyzik most már fel, mi szerint különben követek, a katonai kitartásra szánt közadó felajánlásához hozzá ne járuljanak. A fentebbi példa, a külföldi származásu egyének magyar ezereznél alkalmazásának rossz következtetéseit világosan kitüntetvén, ő felsége az e részben fennálló törvények megtartása végett alázatos felírás útján megkéretni, a tárgy országgyűlésire feljegyeztetni; s a tettnek országszertei megismerése, s hozott határozatnak pártolása végett honunk megyei törvényhatóságai megkerestetni, s a leirt eset által is veszélyezett

közbátorság fenntartására szükséges rögtön ítélő bíróság iránti engedelem végett nádor ő felségéhez felírás intéztetni rendeltetett. 2) Vízkelety Ignác megyei volt táblabíró halála következtében megüresült fizetéses t. bírói hivatalra, a' rendek egyedül csak Gál József táblabíró, Termasics Rudolf volt eskütt lemondása folytán pedig ezen hivatalra Ondrejkovics József, Fekete Ferencz, és Tormágy Mihály tiszteletbeli esküttek jelölték ki. 3) A' hadi pénztárnak a' honitól elkülönözését, 's annak a' második, ennek pedig az első főadó szedő által ellenőrség, 's kölcsönös felelősség mellett kezelését, valamint a' megyei pénztárak dolgában szükséges nyilvánosság tekintetéből, minden év végével a' pénztárak iránt készült számolásokat kinyomatását megrendelték. 4) A' mező rendőrségi esetekbeni bíráskodást a' jelenleg fennálló tisztviselőségénél továbbra is meghagyták, 's az érintett mező rendőrségi törvények nyomán javasolt némely szorító rendszabályokat félre vetették. 5) Két plébánusnak, bejelentett két vegyes házassági eset szertartásainak törvénybe és szokásba ütközése miatt, az 1647. 14. cikk értelmére szerinti perbe vonatása megrendeltetett, 's az ő felsége belátása alá felterjesztett előbbi hasonló pereknek minél előbbi leküldése iránt felírás határozatott. 6) Borsod vmegyének a' papi javak feleslegének népszerűvelésre fordítása, Csanádnak a' mészárszéki jog eltörlése, primási kinevezési jog megszüntetése, Thurocznak a' főispáni hivatalnak egyházi személyektől elvétele, Hajdu városoknak a' szent mise szertartásainak magyar nyelven tartása iránt irt megkeresése az országgyűlési utasítás kidolgozására kinevezett választmányhoz, melyhez azonban a' kinevezettek kivül, minden megyei nemesnek szabad bemenetel, tanácskozási, 's szavazati jog engedtetett, utasított. 7) Pest vmegyének a' felállítandó ref. magyar tanoda iránti felszólítása pártoltatván az adakozásra serkentés, 's segedelmek beszédese a' főbíráknak meghagyatott. 8) Bereg vmegyének a' magyar vándor könyveknek Ausztriából vissza utasítása iránt felhozott sérelme, valamint Pest vmegyének az utilevelek minő alakban kiadatala iránt tett megkeresése egész kiterjedésében pártoltatott. 9) A' német bánági főhadi kormányának német nyelvű megkeresései, az alispán által kihez utasítatnak, vissza küldetni rendeltetvén, nevezett főhadi kormányzék alispán urhoz jövőre intézendő megkereséseinek magyar nyelven iratása végett az alispán által felszólítatni határozatott. Közgyűlésünk még folyvást tart, 's eddig jobbadán csak országos tárgyak feletti vitatásokkal foglalatoskodván megyénk rendei belgazgatását illető tárgyaknak elintézése, 's tiszti jelentések felvétele, a' közgyűlés második hetére maradand. Temesváry.

Franciaország.

A' Moniteur kinyilatkoztatja, hogy Bugeaud a' kamarák üléseiben résztvenni kívánván, Afrikából visszatérhetésért maganyújtott bé kérelmet, ő jobban ösmeré a' gyarmat érdekeit, hatékonyabban védte a' kormány nézeteit, hogy sem az igazgatás azon bizodalma, mely őt jelen polczára helyezteté, tágulhatott volna.

Toulonból dec. 3ról írják, miként Hugon, midőn legkevésbbé gondolható, parancsot kapott hat sorhajót rögtön Levante felé küldeni. Azonban Marseilleből dec. 7éről arról értesítünk, hogy ezen keletre indítandó hajóosztály élelem- és hadkellékeit gyorsan

begyűjtven 8kán Toulonból el fog vitorlázni Tunis és Tripolishoz. Azon alig képzelhető hír is repked, mintha Hugon a' felől is utasítványt kapott volna, hogy néhány sorhajó- és fregáttal a' Dardanellák torkolatját állja el, 's ne engedje, hogy a' törökök Görögország vagy Tunis ellen működhesse.

Németország.

Dec. 2-kán megnyílt Hannoverában a' karok és rendek gyűlése. A' királyi biztos beszédének rövid foglalata következik. „Ezen gyors egybehívás nem fekvék eleinte ő felsége szándékában. Azonban az ország közvetőleges adóztatásának viszonyai új és mellőzhetetlen elhatározást igényelnek. Braunschweig hercegségnek a' következő év kezdetén az adó egyesületből történendő visszalépése az ügyet még inkább sürgetővé tevé. Ő felsége szőnyegre vetetni kívánja azon tárgyakot is, melyek elhatározása az országgyűlés kénytelen és rögtön szétoszlata miatt félbeszakadt. Végre a' királyi sereg felől is fognak Önökhöz ajánlatok intéztetni. Mert a' kül és belbátorlét fenntartása; azon elv, mindig készen lenni önmagunk és a' Némethon védelmére; a' kötelesség és kormányzási bölcsesség szabályai, melyek ügyünket a' véletlen és körülmények előre nem számított hatásának kitenni tilalmozzák, semmi vonatkozást és kételkedést meg nem engednek.“

Poroszország.

Köln dec. 5kén. A' király oct. 15kén költ iratában a' kölni érseknek tudtul adja, miként az ellene intézett vádpontokat személyesen vevé vizsgálat alá és a' alaptalanoknak találta; következőleg adott szava alól feloldja, 's megengedi, hogy Kölnbe visszatérjen, feltétlenül csakugyan azt, miként a' coadjutor megérkezéséig útját halasztani fogja.

Görögország.

A' görög nemzeti bank közgyűlése nov. 25-kén tartaték az attikai püspök jelenlétében. Megnyitó beszéd után, ideiglenes biztosság választaték, 's elnökévé annak Bromes — Magyar születésű — téteték.

Törökország.

Syriában a' druzok és maroniták közt kitört polgárháboru megszünt. A' druzok irtozatos kegyetlenséggel üldözték a' keresztény hitűeket, 's több Beyruttól délre fekvő falvakat hamuvá égették; északon Zahleig terjeszték pusztításukat. Azonban török csoportok nyomulván elő, megjelenések az ellenségeskedésnek véget vetett.

A' damaskusi mozlem népség a' basától minden keresztény hitűek kiűzését sürgeti, 's megtiltását annak, hogy az európai consulok az említett fővárosban lakjanak, mivel az idegenek, olly újítások után esengenek, melyek az islamismust veszélylyel fenyegetik.

A' török hajóhad nevezetes része elvitorlázatra kész, 's elindulását minden perczen várják. Czéla, mint szintén a' szárazsi hadi erő rendeltetése bizonytalan.

Újabb tudósítások.

A' spanyol kormány biztos kútfőkből értesítetett a' felől, hogy a' Franciaországba kibujdosott moderadosok viszont cselszövényeket kezdenek üzni és az északi tartományokat izgalomba hozni törökszenek. — Azon mákonynyal kereskedőknek, kik a' chinaiak által megkárosítatának az ángól igazgatás vesztesőket megtéríteni nem akarja. — A' francia külügy osztály egy körirat készítésével foglalkozik, melyben ki leend nyilatkoztatva, miként a' kormányának soha czéljában nem volt a' spanyol dolgok elintézésébe vegyíteni magát, vagy az idegen hatalmat közbejárulásra bírni. — Chosrev basa Konstantinápolyba visszahivatott.

Mikor?	Levegőmérő (Barometrum)			Hévmérő (Reaumur)			Szél	Időjárás.
December.	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	este 9 órakor	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	este 9 órakor.		
21kén	27'' 10'''	—	—	+ 1	+ 1	— 1	K D. 1	Reg. ködös, d. felleges, e. tiszta.
22kén	27'' 10'''	—	—	— 1	+ 2	0	K D. 1	Egész nap ködös, e. tiszta.
23kén	27'' 11'''	—	—	— 2	+ 5	+ 3	D. 1	Reg. és d. napfény, e. kevés eső, és ködös.

Előfizetési jelentés.

Erdély országgyűlése megnyílt. Minden hazafi sovarogva függeszti figyelmét a' nagy feladatu hongyülés téméneire. E' sovár figyelmet hirlapi kötelességünk szerint, mennyiben tőlünk függ, kielégíteni fő feladatunk 's tettünk is rendelkezést, hogy az országgyűlés lépteiről, mennyiben csak tehetjük, várakozásnak megfelelő tudósításokat közöljünk. Bátorkodunk tehát a' t. cz. olvasó közönséget a' közeledő fél-évre előfizetésre felszólítani. Tisztelettel kérjük egyszersmind t. cz. olvasóinkat, hogy megrendeléseiket mentől hamarabb megtenni méltóztassanak, mert feles költségeink

miatt bizonytalanban fölőleges példányokat nagy számban nem nyomathatunk; ez okból ezen félévben is némely olvasóinknak hibánkön kívül kiegészített példánnyal nem szolgálhatunk.

Erdélyi Híradó 's mellék lapjai ára 1842ik év első felére pengő pénzben.

1. Erdélyi Híradó, Nemz. Társalkodóval 's Vasárnapi Ujsággal együtt — siemei velinen, hetenként négy ív — — — — — 5 for.
2. Nemzeti Társalkodó Vasárnapi Ujsággal együtt — — — — — 3 for.
3. Nemzeti Társalkodó magára a' — — — — — 2 for.
4. Vasárnapi Ujság — — — — — 1 for. 30.
5. Hirdetések díja 11ől — 10 sorig 20 kr., azon feljül minden sortól 2 kr. pengő pénzben.

Előfizetni lehet minden es. kir. postahivataloknál; ezeken kívül Enyedén Vajda Dániel, Szébenben Incze József, M. Váásrhelyt Dózsa Elek és Moos István, K. Váásrhelyt Kovács Dániel, Csík székbén Tankó Albert, Debreczenben Szabó János uraknál, Pesten a' Serviták piaczán a' Schweitzer című Aebly kereskedésnél 's az Athenaeum szerkesztőségénél.

Szerkesztőség.

Az Erdélyi Híradó szerkesztősége örömet fogad el előfizetést, 's mindenkit pártolásra szólít fel: 1) Az Athenaeumra, melynek ára itt fél-évre 5 fr. 48 kr., évnegyedre 3 fr. 2) A' Garay által szerkesztendő Regelő című szépliteratúra és divat lapra, melynek ára fél-évre borítékkal 6 rf. 3) A' Kliegl könyvre; két kötetek ára 4 rf. mind pengőben. Ezutolsóra elfogad előfizetést 's minden ügy- és szépliteratúra barátot pártolására fel hí Szentiványi Mihály is.